

Секція:
АНАЛІТИКА СУСПІЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ:
АКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

Lesia ALEKSHIEVETS

*Doktor nauk historycznych, profesor, wykładowczyni,
Tarnopolski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Wołodymyra Hnatiuka
lmalex@ukr.net*

Tetiana PETRYK

*Magister historii, doktorantka, nauczycielka,
Tarnopolski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Wołodymyra Hnatiuka /
Tarnopolskie Akademickie Liceum «Genesis»
tetiana.petrykk@gmail.com*

Yurii PETRYK

*Doktor filozofii (PhD) w dziedzinie historii, wykładowca, nauczyciel,
Narodowy Uniwersytet Techniczny Ukrainy
«Politechnika Kijowska imienia Igora Sikorskiego» /
Tarnopolskie Liceum nr 21 – Specjalistyczna
Szkoła Artystyczna imienia Ihora Herety
yuriipetryk1994@gmail.com*

**POLSKA AKCJA HUMANITARNA W UKRAINIE OD 2014 ROKU
JAKO FORMA POLSKO-UKRAIŃSKIEJ WSPÓŁPRACY
HUMANITARNEJ**

W 2014 r. Ukraina doświadczyła pierwszych przejawów rosyjskiej agresji wobec własnego terytorium: najpierw doszło do okupacji i aneksji Krymu, a następnie do wojny w Donbasie, która w 2022 r. przekształciła się w pełnoskalową agresję. Wojna doprowadziła do licznych problemów społeczno-ekonomicznych i humanitarnych, w tym ubóstwa, sieroctwa, masowych przesiedleń, ewakuacji itp. [1]. W związku z tym pojawiła się ogromna potrzeba wsparcia ze strony innych państw i organizacji, w tym organizacji charytatywnych, które mogły odegrać istotną rolę w niesieniu pomocy osobom dotkniętym wojną.

Jedną z organizacji charytatywnych, która rozpoczęła pomoc Ukraińcom już w 2014 r., była Polska Akcja Humanitarna (PAH). Jest to polska organizacja pozarządowa założona w 1992 r., która w 2004 r. uzyskała status organizacji pożytku publicznego.

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi na oficjalnej stronie internetowej organizacji, jej działalność koncentruje się przede wszystkim na pomocy

humanitarnej w regionach dotkniętych konfliktami zbrojnymi i klęskami żywiołowymi. PAH reaguje na sytuacje kryzysowe poprzez udzielanie wsparcia poszkodowanej ludności, a jednocześnie stara się zapobiegać podobnym kryzysom w perspektywie długoterminowej.

Jedną z podstawowych zasad działalności organizacji jest niesienie pomocy osobom niezależnie od ich narodowości, wyznania czy poglądów politycznych. Szczególną uwagę poświęca się grupom szczególnie narażonym na skutki kryzysów, w tym dzieciom, kobietom, osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom wewnątrznie przesiedlonym.

PAH podkreśla również znaczenie odpowiedzialnych form pomocy dostosowanych do lokalnych uwarunkowań kulturowych i społecznych. W swoich działaniach humanitarnych organizacja współpracuje z międzynarodowymi systemami koordynacji pomocy humanitarnej oraz kieruje się standardami etycznymi określonymi w ramach Kodeksu postępowania Czerwonego Krzyża.

Oprócz działalności humanitarnej organizacja prowadzi również działalność edukacyjną i informacyjną związaną z globalnymi problemami współczesnego świata, w szczególności z dostępem do wody pitnej, żywności oraz ochroną podstawowych praw człowieka [4].

Obecnie PAH prowadzi aktywne misje humanitarne w Sudanie Południowym, Iraku, na terenach zamieszkałych przez Kurdów, Somalii, Jemenie, Kenii, Libanie, na Madagaskarze i w innych regionach świata. Równocześnie organizacja realizuje różnorodne programy wsparcia dla uchodźców i osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej na terytorium Polski.

Jak już wspomniano, PAH jest obecna w Ukrainie od 2014 r., natomiast stała misja została utworzona w 2015 r. Po rozpoczęciu pełnoskalowej rosyjskiej agresji działalność PAH w Ukrainie znacznie się rozszerzyła. Od tego czasu zespół organizacji znacznie się powiększył i nadal zapewnia pomoc humanitarną ludności ukraińskiej [2].

Już w 2014 r. organizacja zaangażowała się w pomoc osobom poszkodowanym w wyniku wojny we wschodniej Ukrainie: wsparcie otrzymały szpitale oraz osoby wewnątrznie przesiedlone. Co więcej, wszystkie produkty dostarczane w ramach kampanii humanitarnej, a także leki, miały być zakupione bezpośrednio na terytorium Ukrainy.

W 2014 r. przedstawicielka organizacji Justyna Stępień podkreślała, że uchodźcy pozostający w Ukrainie spotykali się z dużą solidarnością ze strony współobywateli, a wielu z nich znajdowało schronienie w domach lokalnych rodzin. Pomimo tego pomoc humanitarna pozostawała nadal niezwykle potrzebna. Nie wszystkie osoby przesiedlone mogły zamieszkać u rodzin goszczących; duże grupy mieszkańców

obwodów donieckiego i ługańskiego były zakwaterowywane w szkołach oraz innych obiektach przystosowanych do ich tymczasowych potrzeb [3].

Obecnie PAH posiada swoje centra w czterech miastach Ukrainy: we Lwowie, Kijowie, Dnieprze i Charkowie. Jednocześnie, ze względu na wsparcie udzielane ludności cywilnej południowej Ukrainy, istnieją plany utworzenia piątego centrum właśnie w tym regionie [2]. Można przypuszczać, że chodzi o Odesę.

Realizacja projektów PAH byłaby niemożliwa bez wsparcia międzynarodowych darczyńców oraz lokalnych partnerów, w tym szeregu ukraińskich fundacji i inicjatyw, takich jak Posmishka UA, Foundation of Kindness and Love, Blahorob, Repair Together, U-Saved oraz Society of the Lion.

Do głównych obszarów działalności PAH w Ukrainie należą pomoc mieszkaniowa, pomoc rzeczowa, wsparcie w zakresie dostępu do wody i warunków sanitarnych, pomoc żywnościowa, wsparcie psychospołeczne i prawne oraz pomoc finansowa [2].

W ramach pomocy mieszkaniowej PAH dostarcza materiały do naprawy uszkodzonych domów oraz instaluje tymczasowe modułowe jednostki mieszkalne wyposażone w systemy ogrzewania, kuchnie, prysznice i urządzenia sanitarne. Od początku pełnoskalowej wojny organizacja zainstalowała ponad 100 domów modułowych w obwodzie kijowskim, szczególnie w miejscowościach najbardziej dotkniętych podczas pierwszych miesięcy inwazji.

W zakresie pomocy rzeczowej PAH wspiera grupy szczególnie narażone oraz instytucje społeczne, w tym schroniska dla osób wewnętrznie przesiedlonych, domy opieki oraz szkoły, dostarczając paliwo, materiały remontowe, generatory, piece grzewcze, koce i inne niezbędne artykuły.

Organizacja realizuje również programy związane z dostępem do wody i warunków sanitarnych, których celem jest zapewnienie dostępu do czystej wody, higieny oraz odpowiednich warunków sanitarnych. Działania te obejmują między innymi remonty pomieszczeń sanitarnych w instytucjach społecznych oraz prywatnych gospodarstwach domowych [2].

Pomoc żywnościowa stanowi kolejny ważny obszar działalności PAH. Organizacja dystrybuje pakiety żywnościowe i higieniczne wśród osób wewnętrznie przesiedlonych oraz grup szczególnie narażonych w różnych regionach Ukrainy, w tym na terenach bezpośrednio dotkniętych działaniami wojennymi.

PAH zapewnia również wsparcie psychospołeczne oraz konsultacje prawne dla ludności cywilnej dotkniętej wojną, w tym osób starszych, dzieci oraz mieszkańców terenów okupowanych. Mobilne zespoły wsparcia psychologicznego działają w kilku regionach Ukrainy, natomiast specjalistyczne centra wsparcia psychologicznego funkcjonują w obwodzie dniepropetrowskim.

Organizacja udzielała tego rodzaju pomocy jeszcze przed pełnoskalową inwazją, a od początku inwazji do maja 2023 r. przekazała pomoc finansową w wysokości 6660 UAH około 12 tysiącom osób [2].

Działalność Polskiej Akcji Humanitarnej w Ukrainie od 2014 r. stała się ważnym przykładem polsko-ukraińskiej współpracy humanitarnej i międzynarodowej. Dzięki pomocy humanitarnej, wsparciu psychospołecznemu oraz długoterminowym programom pomocowym PAH odegrała istotną rolę we wspieraniu ludności ukraińskiej dotkniętej rosyjską agresją. Działania organizacji ukazują również znaczenie międzynarodowej solidarności oraz rosnącą rolę organizacji pozarządowych w reagowaniu na współczesne kryzysy humanitarne.

Jednocześnie rozwój organizacji takich jak Polska Akcja Humanitarna od początku lat 90. XX w. świadczy o szerszej transformacji społeczeństwa polskiego po upadku komunizmu. Odzwierciedla on dążenie Polski nie tylko do korzystania z pomocy międzynarodowej, jak miało to miejsce często w okresie transformacji politycznej i gospodarczej, lecz także do stania się aktywnym donatorem, uczestnikiem oraz ważnym podmiotem międzynarodowych inicjatyw humanitarnych i obywatelskich.

LITERATURA

1. Бойко О. Історія України. Київ: ВЦ «Академія», 2021. 640 с.
2. «Наша місія – допомагати людям та робити світ кращим». *Наше слово*. URL: <https://nasze-slowo.pl/nasha-misiya-dopomagaty-lyudyam-ta-robyty-svit-krashhym/>
3. Польська гуманітарна акція допомагає Східній Україні. *Громадський Простір*. URL: <https://www.prostir.ua/?news=polska-humanitarna-aktsiya-dopomahaje-shidnij-ukrajini>
4. O nas - kim jesteśmy, nasza historia i wiarygodność - Polska Akcja Humanitarna. *Polska Akcja Humanitarna*. URL: <https://www.pah.org.pl/o-nas/>